

U Splitu je od 29. do 31. kolovoza ove godine održana Katehetska ljetna škola (KLJŠ) na temu: *Prema cjelovitosti odgoja u vjeri. Neophodnost župne kateheze i komplementarnosti s vjeronaukom u školi*. Tom je značajnom katehetskom skupu posvećen i ovaj broj »Kateheze« u kojemu objavljujemo tom prilikom održana predavanja. Gotovo istovremeno izlazi i »Katehetski glasnik« u kojem su objavljene diskusije i drugi popratni tekstovi s te iste Katehetske ljetne škole. Stoga će svi koji žele imati potpunu sliku o tom skupu, morati istovremeno posegnuti za oba časopisa. To ujedno preporučujemo i svim našim redovitim čitateljima. Doista, vrijeme u kojem živimo, brzina razmjene informacija kao i potreba za što sveobuhvatnijim obavještavanjem, a prije svega želja za poticanjem i podupiranjem cjelovite katehetske i religioznopedagoške formacije potiču nas da u određenim trenucima budemo brzi i djelotvorni. Nadamo se da smo u tome i ovom prilikom uspjeli.

Želja da se javno i sustavno progovori i razmišlja i o župnoj katehezi i o školskom vjeronauku, bila je presudna pri ovogodišnjem određivanju teme Katehetske ljetne škole. Naglasak je stavljen na problematiku župne kateheze, ali se nije ni htjelo ni moglo zanemariti školski vjeronauk. To je uostalom bilo istaknuto već i u proširenom naslovu samoga skupa. O novijim teološko-eklezijalnim naglascima u poimanju crkvene zajednice govori nam u prvom članku N. A. Ančić. On nas među ostalim podsjeća na to da najvažniji crkveni događaj XX. stoljeća, II. vatikanski sabor, još uvijek nije dovoljno zaživio ni u našoj svijesti, a kamoli da bi bio prihvaćen i dovoljno prisutan u našoj praksi. Ančić nas stoga podsjeća na važnost i novinu nove crkvene zajednice, ističući posebno njezinu mistiku, koinoniju i dijakoniju. Svaka pak zajednica sastavljena je od određenog broja pojedinaca. U današnje vrijeme velikih promjena i velikih napetosti, potrebno je osobitu pozornost posvetiti razvijanju suradničkih odnosa, pogotovo među onima koji su odgovorni za katehetsko djelovanje, kao što nas podsjeća Ž. Relota. Kada je u pitanju školski vjeronauk, on ističe temeljnu činjenicu: *vjeronauk nije samo informativnog, već još više formativnog karaktera*, naglasivši to upravo stoga što je *u središtu svakog odgoja čovjek, a cilj je školskog vjeronauka da (u školi) pripremi mlade ljude za vjerničko zvanje, vjerničku zrelost i odgovornosti koje su s time povezane*. Da bi se to postiglo, potreban je, podsjeća isti autor, sustavan katehetski rad. Ovom bih vas prilikom, poštovane čitateljice i čitatelji, ponovno podsjetio na glavnu misao ovogodišnje KLJŠ: kako bi se moglo odgovoriti tim zahtjevima, potrebno je, uz nužno poštivanje specifičnosti, njegovati *komplementarnost*, a ne naglašavati suprotnost ili možda čak isključivost župne kateheze odnosno školskog vjeronauka.

Vjerski odgoj, pa prema tome i župna kateheza i školski vjeronauk, u našoj je konkretnoj stvarnosti pozitivan doprinos izgradnji duhovnog identiteta hrvatskog nacionalnog bića, na što upozorava D. Šimundža. Važnost njegovog priloga potvrđuje ne samo odjek koji je doživio na ovogodišnjoj KLJŠ nego i činjenica da je u gotovo cjelovitom obliku to isto predavanje u međuvremenu već objavljeno i u »Školskim novinama« i u »Glasu Koncila«. Budući da je tema i aktualna i značajna, a kako će upravo u našem časopisu predavanje biti objavljeno u cijelosti, što među ostalim uključuje i izvorne autorove bilješke, držali smo nužnim uvrstiti ga u ovaj broj. I ova je tema naime dio nužne *cjelovitosti odgoja u vjeri* i njegove *komplementarnosti* u svim sastavnicama. Stoljeće koje je na zalazu kao i cjelo-

kupna povijest ljudskog roda uče nas da svaki napor oko njegovanja identiteta nacionalnog bića nije i ne mora uvijek biti pozitivan. Sve veća svijest o *globalnosti* svijeta u kojem živimo, tu činjenicu samo naglašava. Nikakvo nojevsko guranje glave u pijesak kako se ne bi morala sagledati jedna ili druga poteškoća neće nam pomoći da izbjegnemo suočavanje sa stvarnošću. Stoga je i o identitetu hrvatskoga nacionalnog bića potrebno trijezno i utemeljeno razmišljati i u okviru govora o odgoju u vjeri, a Šimundža će nam u tome sigurno pomoći, pozvavši nas da razmislimo i o oblikovanju ispravnih kriterija. Kada je o kriterijima riječ, bit će zanimljivo i poticajno pročitati i razmišljanje M. Šimunovića koje je potaknuto i usmjerenom nedavno odobrenim novim nacionalnim *Planom i programom župne kateheze*. Autor nas podsjeća na sržnu novost ovoga Plana i programa, a to je kateheza usredotočena na stvaranje *živih vjerničkih krugova*, tj. kateheza koja vodi računa o različitoj dobi članova vjerničke zajednice kao i o važnosti kateheze odraslih ne zanemarujući pritom nijednu od skupina koje sačinjavaju župnu zajednicu.

Izvorište i cilj svake kateheze jesu, kao što nam to jasno i jezgrovito kazuje Đ. Hranić, upravo sakramenti. On također podsjeća na nužnu komplementarnost školskog vjeronauka i župne kateheze. Ponovno uvođenje školskog vjeronauka poziva nas i na obnovljeno i produbljeno razmišljanje o cilju i smislu župne kateheze, ali i školskog vjeronauka, a to nažalost nije ni jednostavno ni lako, jer je mnogo jednostavnije pomisliti da nam je sve jasno i odmah se dati na posao, pa makar to značilo, kao što se i u nas znalo događati, a nažalost, još se uvijek zna dogoditi, da se župna kateheza jednostavno preseli iz župne dvorane u školsku učionicu. Za stvaranje novog mentaliteta potrebno je i ispravno teološko i eklezijalno i mistagoško poimanje sakramenata, te napose, kao što će to istaknuti i Hranić, odgovarajuća kateheza odraslih, a svaka župna kateheza mora biti i ostati u službi pastoralne sakramentalne prakse. Nije stoga naodmet, upravo sada na razmeđu dvaju tisućljeća, razmisliti i o angažmanu katoličkih laika u župi, a time i u katehezi, o čemu govori J. Ćorić, pozivajući nas na promjenu mentaliteta. Budući da je život sam po sebi često vrlo kompliciran, za neke stvari i ostvarenja treba ne samo dobre volje nego i vremena. Bit će stoga zanimljivo proučiti ono što nam Ćorić predlaže kad kaže *što možemo odmah učiniti*. On sa svoje strane iskreno razmišlja i u tome kojiput ide gotovo do radikalnosti naprijed. Možda će to neke zbuniti ili uznemiriti, no bilo bi najbolje da nikoga od nas ne ostavi ravnodušnim. Prisjetimo li se zatim da nam on isto tako poručuje kako i katehete trebaju biti *pošteni ljudi*, možda će nam biti jasnije što je htio reći. Naime, kateheza je, rado to ističemo, pozvana promicati vjernost Bogu i vjernost čovjeku. Kako bi bilo da ovo predavanje shvatimo prije svega kao poziv da budemo ne samo *pošteno* nego i *evanđeoski angažirani*, a to onda svakako znači i *noseći breme jedan drugoga!*? Možda će to izgledati previše duhovan zahtjev za našu katehetsku i vjeronaučnu ovozemaljsku stvarnost, ali bilo bi loše kad bi nam se učinilo da je naš put u budućnost označen samo dvjema mogućnostima, tj. ili plašljivom (i lažnom) skromnošću i duhovnošću koja hrani neaktivnost, ili pak radikalnošću koja, zaboravljajući Isusovu zapovijed ljubavi, traži takvu sadašnjost i budućnost u kojoj nema mjesta za Govor na gori.

O specifičnosti školskoga vjeronauka, gotovo i ne dodirujući pitanje specifičnosti župne kateheze, govori nam članak R. Razum. Ona je hrabro pristupila razradi i pojašnjavanju suodnosa župne kateheze i školskog vjeronauka, a vrlo je vjerojatno da upravo jedno od glavnih obilježja naše današnjice, tj. nedostatak vremena, a u slučaju našeg časopisa to bi se moglo prereći, upućujući prije svega na nedostatak prostora, nije dopustio da njezin napor oko razrade i pojašnjavanja bude odmah i u potpunosti jasan. Očito je da će i rasprave na tu i slične teme trebati i dalje organizirati, i to pluralistički i pluridisciplinarno, i s obzirom na teoriju i s obzirom na praksu. Osnovna načela su nam jasna: zagovaramo vjernost Bogu i vjernost čovjeku te posebnost i komplementarnost školskog vjeronauka i župne kateheze, ali nam izgleda još uvijek nije jasno kako to još jasnije izreći, a još manje kako to konkretno realizirati i u jednom i u drugom obliku evangelizacijsko-katehetske djelatnosti. Upravo je stoga i prikladno i dobro proučiti dileme i perspektive negdašnje i današnje kršćanske inici-

jacije koje ističe A. Hoblaj, podsjećajući da i ovde postoji raznolikost, npr. kada je riječ o modelima među kojima Hoblaj posebno ističe katehetski model i model vjerske odnosno religiozne socijalizacije. Autor posebno naglašava nikad dovoljno istaknutu potrebu za jedinstvom i cjelovitošću inicijacijskog puta, o čemu je bilo govora i na ovogodišnjem sastanku Europske katehetske ekipe u Drezdenu. Prisjetimo se istovremeno i na to da konkretan život nerijetko zahtijeva prilagođavanje i evangelizacije i kateheze tako da, kako su to npr. pokazala i katehetska i religioznopedagoška razmišljanja još šezdesetih godina ovoga stoljeća koje je na zalazu, u evangelizacijskom i katehetskom procesu u životu pojedinaca nije moguće uvijek jasno i jednostavno razabrati ono što se shematski i teoretski relativno jednostavno može prikazati. Tu se i opet valja prisjetiti Hoblajeva naglašavanja sustava kao vizije jedinstva, što ne smije vrijediti samo za usko područje katekumenata za one koji tek pristupaju kršćanstvu nego i za šire područje evangelizacijsko-katehetske djelatnosti, što u našem slučaju upućuje na potrebu komplementarnosti i jedinstva župne kateheze i školskog vjeronauka uz dužno poštivanje njihovih posebnosti. Sklop priloga s ovogodišnje KLJŠ nadopunjuju zatim dva priloga o župnoj katehezi u jednoj našoj župi, nakon čega donosimo i Deklaraciju o školskom katoličkom vjeronauku kao i završno priopćenje s KLJŠ. Na kraju ovoga broja i ovoga se puta imate priliku upoznati s dijelom suvremene katehetske, religioznopedagoške i srodne literature. Budući da je ovo ujedno i posljednji ovogodišnji broj »Kateheze«, tu je i sadržaj godišta te kazalo tema i osoba.

No vratimo se još jednom pitanju suodnosa župne kateheze i školskog vjeronauka. Očito je da još sve nije rečeno, kao i to da mi na našim prostorima o tome moramo još puno strpljivo i iskreno raspraviti. Neka vas stoga, poštovane čitateljice i čitatelji, ne začudi zasebnost stajališta što ih i u ovom broju iznose neki autori. I naš časopis ima zadatak poticati i promicati otvoreno razmišljanje i sučeljavanje, pri čemu valja uvijek imati na umu da pojedina mišljenja i tvrdnje koja u njemu iznose autori nekog članka, ne moraju uvijek biti i mišljenje svi, u ovom slučaju npr. svih kateheta i vjeroučitelja. Neka stoga i ovaj broj našeg časopisa bude naš skromni doprinos daljnjem ostvarivanju vjernosti i Bogu i čovjeku u sveukupnom evangelizacijsko-katehetskom nastojanju koje jest i treba i dalje biti, već prema tome o kojem je specifičnom području riječ, i informacija i odgoj u vjeri, ali neka to nikad ne bude na okrnjen ili nedorečen način. Nadajmo se da će iskrena želja i nastojanje oko napretka i životvorne komplementarnosti župne kateheze i školskog vjeronauka pridonijeti upravo tome.

Urednik